

Artykuł - FZ GAJA a zrównoważone rybołówstwo

Komisja Europejska zakazała polskim rybakom ukierunkowanych połowów dorsza na Bałtyku wschodnim do końca bieżącego roku, w związku z potwierdzeniem przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju wykorzystania tegorocznej polskiej kwoty połowowej dla dorsza na Bałtyku wschodnim. Komitet protestacyjny rybaków zdecydowanie sprzeciwił się tej decyzji, twierdząc, że dane uzyskane z Centrum Monitorowania Rybołówstwa wskazują na ok. 80% wykorzystanie kwoty przez polskich rybaków. Jednak wszystko wskazuje na to, że rozbieżności te biorą się z europejskich szacunków związanych z połowami nielegalnymi, których skala na Morzu Bałtyckim wciąż jest niebezpiecznie wysoka (szacunki mówią wciąż nawet o skali 45%).

Wskutek nielegalnych praktyk rybackich, Polska gospodarka rybna znalazła się w poważnym kryzysie. Rybacy, którzy nie wykorzystali w pełni swoich limitów połowowych, mogą się czuć okradnięci przez kłusowników, notorycznie połowiących dorsza ponad określony limit. Niestety zbiorowa odpowiedzialność dotyka również uczciwych. Połowy nielegalne, nieraportowane i nieuregulowane (IUU) to jeden z największych problemów zarówno światowego jak i bałtyckiego rybołówstwa. Wpływają one niezwykle negatywnie na stan zasobów rybackich, których przeławianie powoduje znaczne straty w ekosystemach morskich oraz gospodarce rybnej. Połowy te są źródłem konfliktów i sporów, których świadkiem jesteśmy obecnie na Morzu Bałtyckim. Nielegalne praktyki w rybołówstwie uniemożliwiają stabilny rozwój populacji dorsza bałtyckiego w wyniku połowu zbyt wielu osobników niedojrzałych płciowo, niezdolnych do rozrodu, a chronionych prawem. Połowy IUU są nastawione na maksymalny zysk, naruszają prawo oraz zasady zrównoważonego rybołówstwa.

Wspólna Polityka Rybacka, pomimo sporych osiągnięć na polu zrównoważonego rybołówstwa, jest obecnie zbyt słaba i wymaga zdecydowanej reformy by zdecydowanie przeciwstawić się połowom niezgodnym z prawem. Dlatego też Federacja Zielonych GAJA opowiada się za działaniami zmierzającymi do uzdrowienia sytuacji w europejskim rybołówstwie. FZ GAJA popiera zrównoważone praktyki połowowe, wprowadzenie racjonalnych rozwiązań w systemie certyfikacji i dystrybucji produktów rybnych oraz skuteczne kontrole z zakresu rybołówstwa. FZ GAJA wspiera także postawy uczciwych rybaków, pokrzywdzonych zwłaszcza w wyniku nielegalnej działalności części swojego środowiska, a także w wyniku nieudolności administracji rybackiej w skutecznym rozwiązaniu wielu problemów polskiego i europejskiego rybołówstwa.

Federacja Zielonych GAJA uważa, że obecnie stosowany system kontroli połowów bałtyckich oraz dystrybucji ryb jest nieszczerły i nieskuteczny. Połowy nielegalne, nieraportowane i nieuregulowane (IUU) na Morzu Bałtyckim są coraz groźniejsze, a świadomość konsumentów na temat problemów rybołówstwa i „szarej strefy” wciąż słaba. W związku z tym, na początku roku 2008 Federacja Zielonych GAJA rozpoczęła projekt: „Monitoring polskiego systemu kontroli połowów na Morzu Bałtyckim”. W ramach podjętych działań uzyskano informacje od polskich instytucji odpowiedzialnych za kontrole połowów ryb na Bałtyku. Zebrano dane i materiały, które wkrótce posłużą do opracowania raportu końcowego dotyczącego funkcjonowania obecnego systemu kontroli, jego mocnych i słabych punktów, wad i zalet, efektywności oraz skuteczności.

Główne cele projektu:

- monitoring służb odpowiedzialnych za kontrole polskich połowów na Bałtyku i dystrybucji ryb na rynku rybnym,
- wskazanie istotnych słabych punktów istniejącej kontroli rybackiej
- reorientacja działań administracji rybackiej, zmierzająca do niezwłocznego wdrożenia skutecznych działań kontrolnych,
- budowanie publicznego sprzeciwu wobec nielegalnym, nieraportowanym i nieuregulowanym połowom (IUU) na Morzu Bałtyckim,
- podnoszenie poziomu wiedzy w zakresie zrównoważonego rybołówstwa,

W ramach projektu Federacja Zielonych GAJA stworzyła też wystawę dotyczącą rybołówstwa na Morzu Bałtyckim. Znalazły się w niej informacje o gospodarowaniu zasobami rybnymi, problemie nielegalnych praktyk rybackich, połowach dorsza oraz o bioróżnorodności i stanie Bałtyku. Wystawa odwiedziła ponad 20 miejscowości na polskim wybrzeżu, docierając do społeczności lokalnych w urzędach miast i gmin, muzeach, szkołach i na placach. Podczas wakacji wystawa odbyła tygodniową podróż po najpopularniejszych miejscowościach turystycznych - od Międzyzdrojów po Mrzeżyno, docierając

do znacznej ilości osób z głębi kraju, wypoczywających nad morzem. Wystawie towarzyszył zespół wolontariuszy, rozdających ulotki i gadżety związane z jej tematyką.

Poprzez edukację FZ GAJA przedstawia trudne zagadnienia związane z rybołówstwem w Polsce, zachęca też do przeciwstawiania się destrukcyjnym połowom niezgodnym z prawem oraz „szarej strefie” istniejącej w gospodarce rybnej. FZ GAJA publikuje artykuły o tematyce rybackiej w prasie lokalnej na polskim wybrzeżu. Aktualne wiadomości rybackie są umieszczane stronach internetowych www.gajanet.pl . W celu promocji i wzmocnienia działań na rzecz zrównoważonego rybołówstwa na całym Morzu Bałtyckim, FZ GAJA współpracuje też z innymi zagranicznymi organizacjami pozarządowymi.

R. Brzeziński